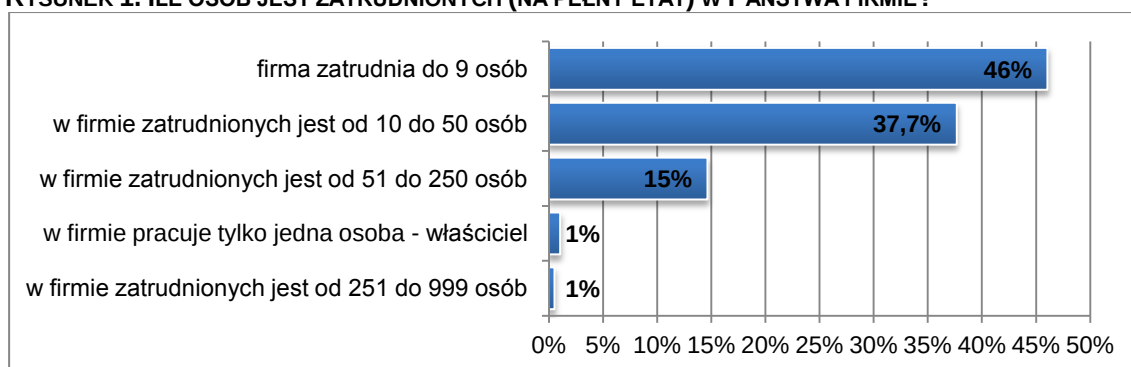

Powiat drawski

1. Charakterystyka badanych podmiotów

Badanie w powiecie drawskim zostało przeprowadzone metodą badań ilościowych CATI, na próbie 191 przedsiębiorstw. Wśród ogółu respondentów najliczniejszą grupę stanowili przedsiębiorcy zatrudniający do 9 pracowników (46%). Drugą najliczniejszą grupę populacji badanych stanowili przedsiębiorcy zatrudniający od 10 do 50 pracowników (37,7%), natomiast najmniej liczną grupą badanych byli przedsiębiorcy zatrudniający od 251 do 999 osób oraz przedsiębiorstwa jednoosobowe (po 0,5%) (rysunek 1).

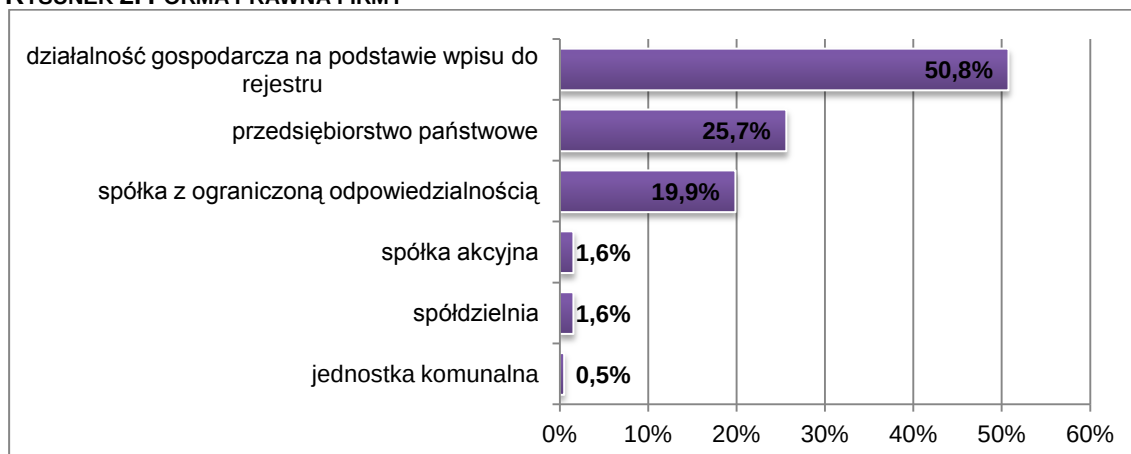
RYСУNEK 1. ILE OSÓB JEST ZATRUDNIONYCH (NA PEŁNY ETAT) W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę formę prawną badanych firm można zauważyć, że dominującą grupę stanowiły firmy prowadzące działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru (50,8%) oraz przedsiębiorstwa państwowe (25,7%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 2.

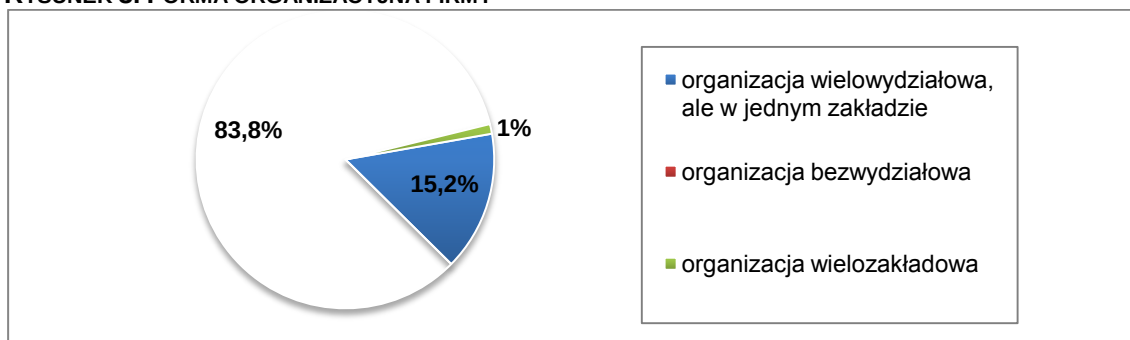
RYСУNEK 2. FORMA PRAWNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość firm, które wzięły udział w badaniu posiadała bezwydziałową strukturę organizacyjną (83,8%) oraz wielowydziałową, ale w jednym zakładzie (15,2%). Przedsiębiorstwa wielozakładowe stanowiły jedynie 1% badanej populacji (rysunek 3).

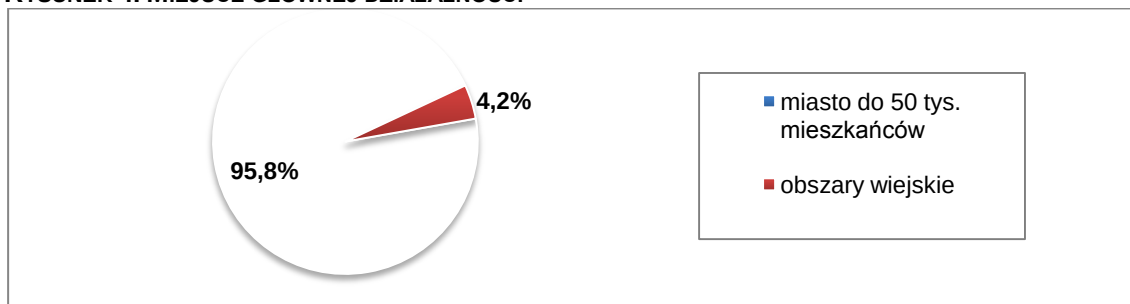
RYСУNEK 3. FORMA ORGANIZACYJNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość badanych podmiotów prowadziła swoją główną działalność na terenie ośrodka miejskiego liczącego do 50 tys. mieszkańców. Firmy te stanowiły 95,8%. Drugą grupę stanowiły firmy, które prowadzą działalność na obszarach wiejskich (4,2%) (rysunek 4).

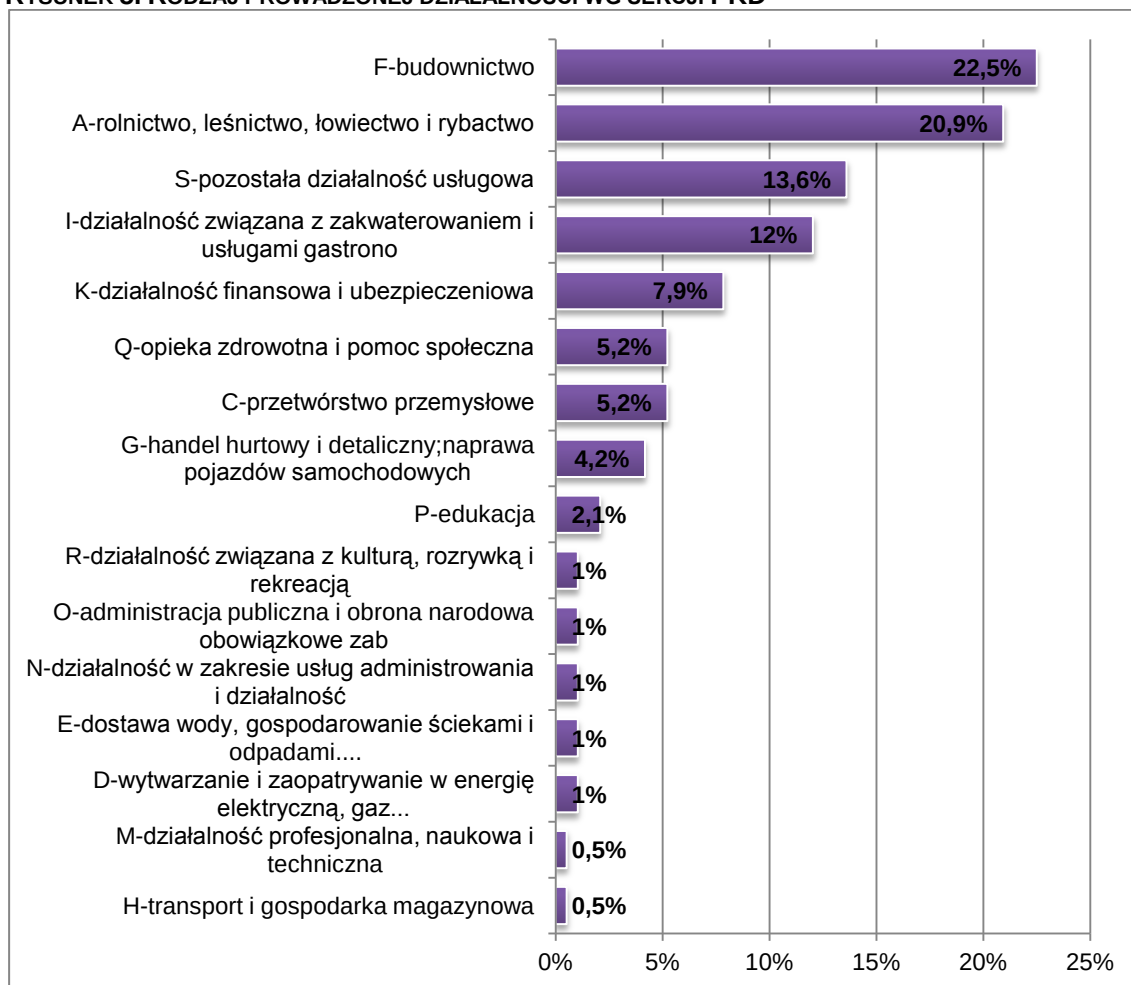
RYСУNEK 4. MIEJSCE GŁÓWNEJ DZIAŁALNOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorstwa, które wzięły udział w badaniu funkcjonują w ramach różnych sekcjach PKD. Najwięcej spośród nich związanych jest z „budownictwem” (22,5%). 20,9% firm, działa w sekcji „rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo”. Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 5.

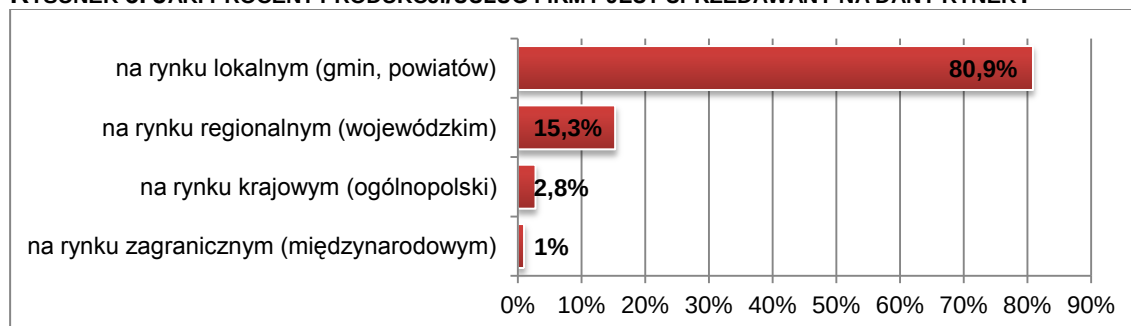
RYSUNEK 5. RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI WG SEKCJI PKD

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm zadeklarował, iż oferowane przez nich usługi, bądź produkty w większości sprzedawane są na rynku lokalnym (gminnym, powiatowym). Tę odpowiedź wskazało 81% firm. Pozostałe odpowiedzi przedstawiały się następująco: rynek regionalny (wojewódzki) – 15%, rynek krajowy – 3%, rynek zagraniczny – 1% (rysunek 6).

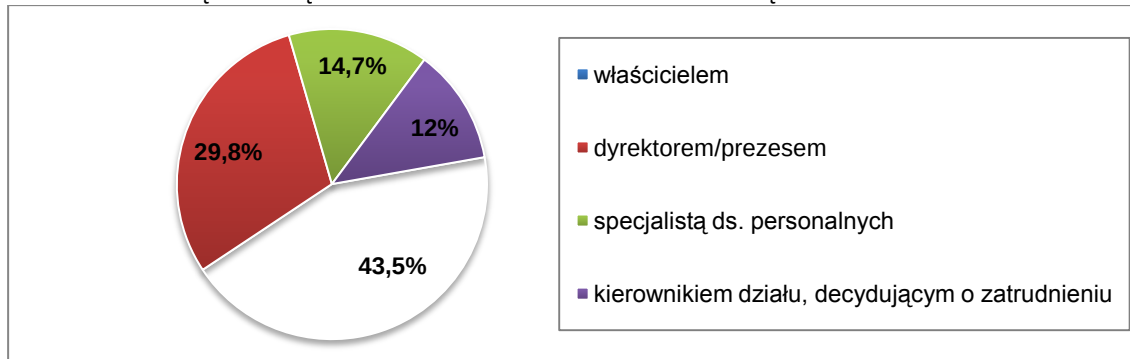
RYSUNEK 6. JAKI PROCENT PRODUKCJI/USŁUG FIRMY JEST SPRZEDAWANY NA DANY RYNEK?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm, które wzięły udział w niniejszym badaniu reprezentowanych było przez właścicieli (43,5%), bądź przez dyrektorów/prezesów (29,8%) (rysunek 7).

RYСУNEK 7. JAKĄ POZYCJĘ ZAJMUJE PAN/I W STRUKTURZE PRZEDSIĘBIORSTWA? CZY JEST PAN/I...

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

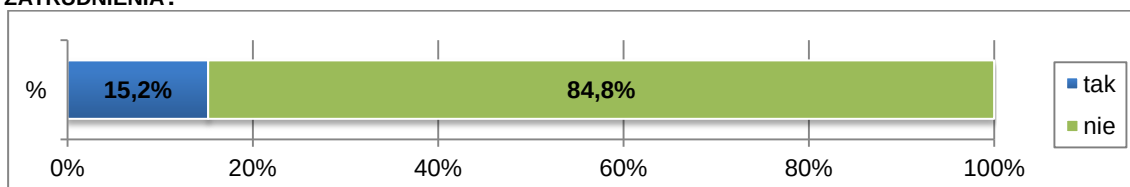
2. Polityka zatrudnieniowa

Jednym z głównych celów badania było rozpoznanie planów zatrudnieniowych przedsiębiorców województwa zachodniopomorskiego. W związku z tym respondentom zostały zadane pytania dotyczące planowanego zmniejszenia, bądź zwiększenia zatrudnienia, a także z czego będzie wynikać zmiana wielkości zatrudnienia. Ponadto respondenci zostali poproszeni o wskazanie, jakie ich zdaniem są potrzeby szkoleniowe nowo przyjmowanych osób.

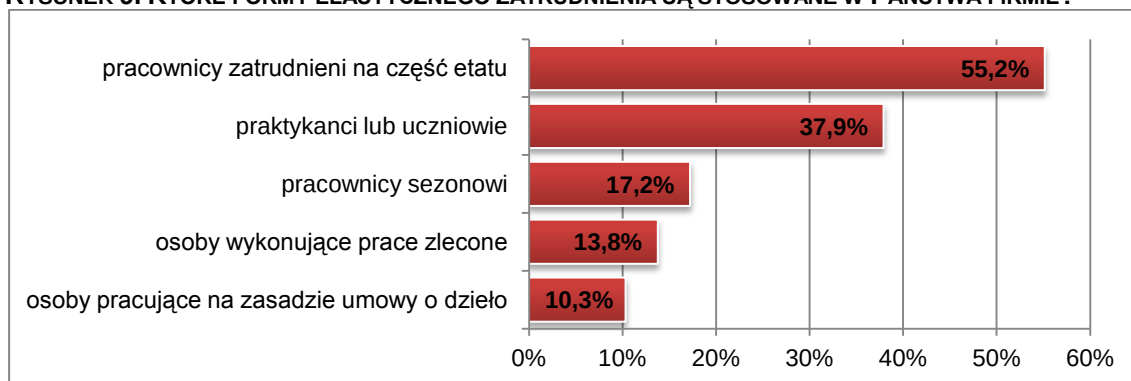
Pierwsze pytanie kwestionariusza wywiadu, skierowane do przedsiębiorców, dotyczyło korzystania z takiej możliwości zatrudniania pracowników, jaką są tzw. elastyczne formy zatrudnienia.

Badanie wykazało, iż tylko 15,5% badanych zatrudnia pracowników z wykorzystaniem elastycznych form zatrudnienia, z czego najbardziej popularne są: zatrudnienie na część etatu (55,2% wskazań), praktykanci lub uczniowie (37,9%), oraz zatrudnienie sezonowe (17,2%) (rysunki 8 i 9).

RYСУNEK 8. CZY PAŃSTWA FIRMA ZATRUDNIA PRACOWNIKÓW W ELASTYCZNYCH FORMACH ZATRUDNIENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 9. KTÓRE FORMY ELASTYCZNEGO ZATRUDNIENIA SĄ STOSOWANE W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż stosują elastyczne formy zatrudnienia; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie respondenci zostali poproszeni o wskazanie przewidywanego poziomu zatrudnienia w ciągu najbliższego roku. Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż w większości przypadków przedsiębiorcy nie planują znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. 81,7% respondentów zadeklarowało, iż liczba osób pracujących w najbliższym czasie pozostanie bez zmian.

Wzrost zatrudnienia zadeklarowało jedynie 12,6% badanych, co z racji wysokiego poziomu bezrobocia w województwie jest stanem negatywnym, biorąc przy tym pod uwagę fakt, iż respondentami były firmy uznane na potrzeby badania za wiodące na rynku pracy. Natomiast niewątpliwie pozytywnym jest fakt, iż jeszcze mniejszy odsetek przedsiębiorców przewiduje w ciągu najbliższego roku redukcję etatów – takie rozwiązanie wskazało 5,8% pracodawców (tabela 1).

TABELA 1. CZY POZIOM ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE BĘDZIE:

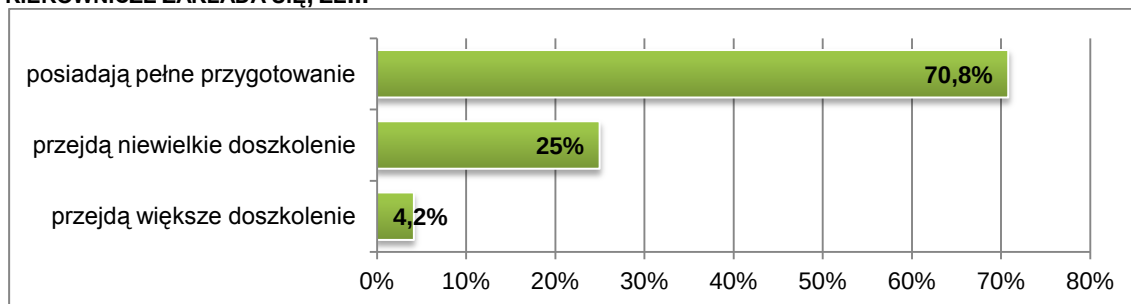
		Firma zatrudnia tylko jedną osobę - właściciel	Do 9 osób	Od 10 do 50 osób	Od 51 do 250 osób	Od 251 do 999 osób	Ogółem
Wyższy niż obecnie	n	0	5	18	0	1	24
	%	0%	5,7%	25%	0%	100%	12,6%
Na tym samym poziomie	n	2	77	54	23	0	156
	%	100%	87,5%	75%	82,1%	0%	81,7%
Nie wiem/ trudno powiedzieć	n	0	6	0	5	0	11
	%	0%	6,8%	0%	17,9%	0%	5,8%
Ogółem	n	2	88	72	28	1	191
	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku będzie wyższy niż obecnie, zostali poproszeni o wskazanie, jak duża zmiana zatrudnienia nastąpi w ich firmach. Analiza pozyskanego materiału badawczego wykazała, iż zgodnie z odpowiedziami respondentów, w badanych firmach łącznie planuje się przyjąć około 101 pracowników. Jak zostało wspomniane wyżej, dane te nie są zadowalające biorąc pod uwagę sytuację na zachodniopomorskim rynku pracy.

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić osoby na wolne stanowiska pracy w większości oczekują, iż osoby te, będą w pełni przygotowywane do wykonywania swych obowiązków (70,8%). Jedynie 25% badanych zamierza dla nowozatrudnionych osób przeprowadzić niewielkie doszkolenie, zaś 4,2% zadeklarowało, iż osoby te przejdą pełne doszkolenie (rysunek 10).

RYСУNEK 10. CZY WOBEC NOWO PRZYJMOWANYCH OSÓB DO PRACY NA STANOWISKA INNE NIŻ KIEROWNICZE ZAKŁADA SIĘ, ŻE...

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy zostali poproszeni również o wymienienie stanowisk/zawodów, na które szukać będą pracowników w ciągu najbliższego roku. Z racji tego, iż w badaniu udział wzięły firmy reprezentujące różne branże w regionie, nie można było przeprowadzić stricte statystycznej analizy podawanych przez respondentów zawodów. Tabela 2 przedstawia wszystkie wskazywane przez przedsiębiorców zawody/stanowiska, na które planują oni zatrudnić pracowników.

TABELA 2. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKO, NA KTÓRE SZUKAĆ BĘDĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5131	Kelnerzy	4
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	4
3112	Technicy budownictwa	3
7119	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	3
7131	Malarze i pokrewni	3
5120	Kucharze	2
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	2
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	1

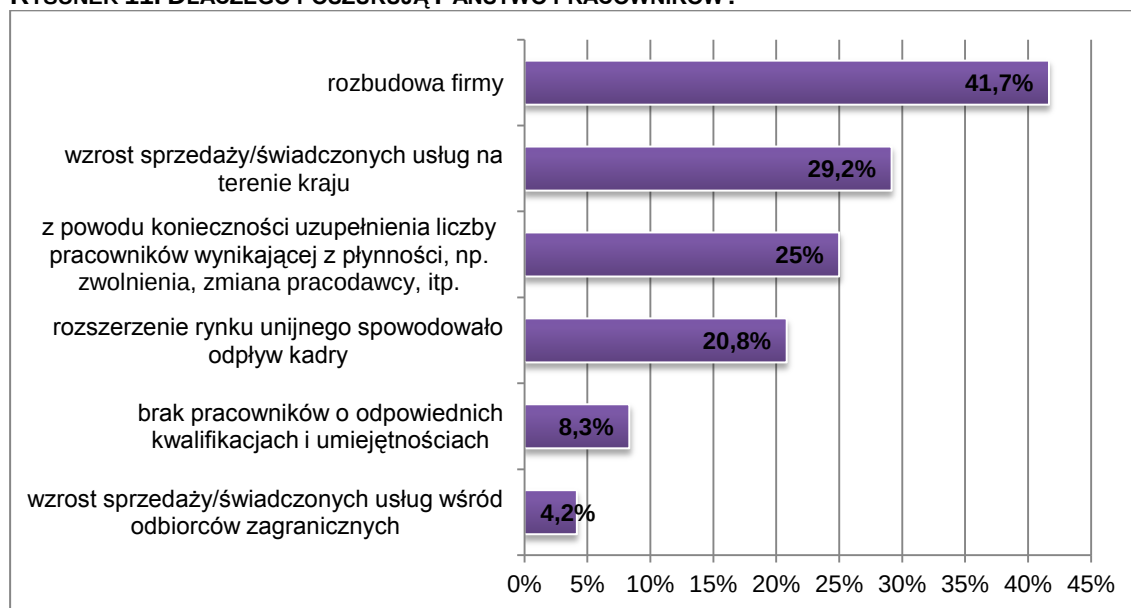
3113	Technicy elektrycy	1
3115	Technicy mechanicy	1
4224	Recepcjoniści hotelowi	1
7115	Cieśle i stolarze budowlani	1
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	1
7123	Tynkarze i pokrewni	1
7212	Spawacze i pokrewni	1
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	1
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Głównym powodem, dla którego badani przedsiębiorcy planują zwiększyć liczbę zatrudnienia jest rozbudowa firmy (42% wskazań). Następnym najczęściej podawanym powodem jest wzrost sprzedaży, bądź świadczonych usług na terenie kraju (29% wskazań) (rysunek 11).

RYСУNEK 11. DLACZEGO POSZUKUJĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

3. Zawody kluczowe w badanych firmach oraz oczekiwania pracodawców odnośnie pracowników zatrudnionych w tych zawodach

Kolejna kwestia poruszona podczas bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych, dotyczyła zawodów kluczowych w badanych firmach oraz oczekiwań pracodawców odnośnie osób zatrudnionych w tych zawodach. Ta część badania posłużyć miała do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jakie zdaniem pracodawców są najważniejsze kwalifikacje i kompetencje z punktu widzenia pracy zawodowej?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie zawodów, bądź stanowisk kluczowych dla firm, w których jest lub będzie zatrudnionych najwięcej pracowników.

Zdecydowanie najczęściej wskazywanym przez pracodawców zawodem kluczowym był sprzedawca sklepowy (ekspedient). Następnie najczęściej wskazywanymi zawodami były: kucharze, kelnerzy, pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani. Pozostałe wskazywane zawody przedstawia *tabela 3*.

TABELA 3. PROSZĘ WYMIENIĆ ZAWODY KLUCZOWE DLA PAŃSTWA FIRMY, W KTÓRYCH JEST LUB BĘDZIE ZATRUDNIONYCH NAJWIĘCEJ PRACOWNIKÓW?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	22
5120	Kucharze	15
5131	Kelnerzy	13
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	10
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	9
7521	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	9
4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni	8
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	8
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	8
3143	Technicy leśnictwa	7
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	7
3512	Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	6
6221	Hodowcy ryb	6
8111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	6
9112	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	6
2212	Lekarze specjaliści	5
4110	Pracownicy obsługi biurowej	5
7115	Cieśle i stolarze budowlani	5
7119	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	5
7132	Lakiernicy	5

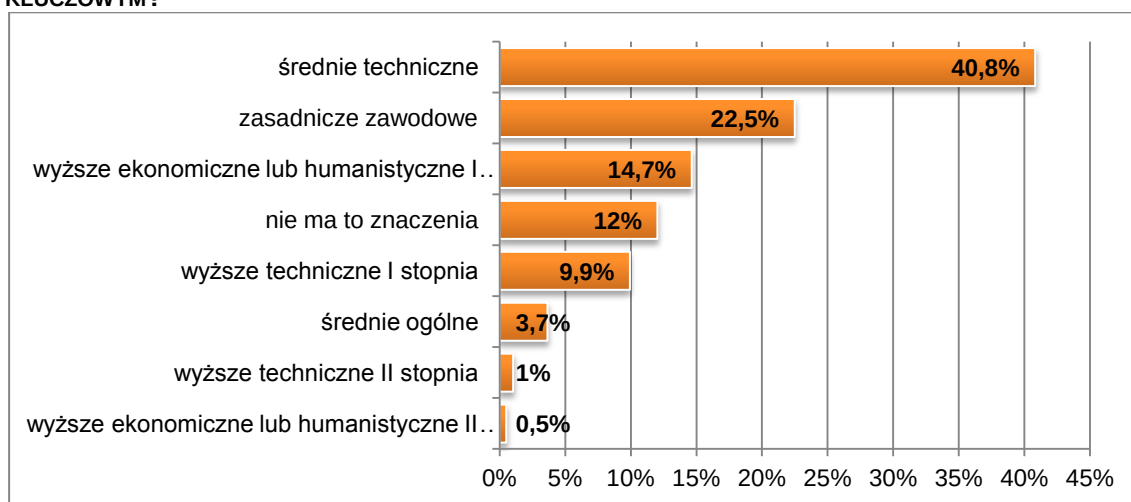
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	5
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	5
8343	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	5
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	4
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	4
7125	Szklarze	4
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	3
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	3
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	3
3254	Technicy fizjoterapii i masażyści	3
3322	Przedstawiciele handlowi	3
4224	Recepcjoniści hotelowi	3
6223	Rybacy morscy	3
8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna	3
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	3
2310	Nauczyciele akademicki	2
2353	Lektorzy języków obcych	2
3122	Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym	2
3355	Policjanci służby kryminalnej	2
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	2
5245	Pracownicy stacji obsługi pojazdów	2
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	2
7116	Robotnicy budowy dróg i pokrewni	2
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	2
7123	Tynkarze i pokrewni	2
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	2
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	2
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	2
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	2
9329	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	2
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	1
2152	Inżynierowie elektronicy	1
2211	Lekarze bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1
2251	Lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1
2262	Lekarze dentyści specjaliści	1
2283	Fizjoterapeuci	1
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	1
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	1
3142	Technicy rolnictwa i pokrewni	1
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	1
3313	Księgowi	1
4120	Sekretarki (ogólne)	1
4415	Pracownicy działów kadr	1
5141	Fryzjerzy	1
5169	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	1

6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	1
6222	Rybacy śródlądowi	1
7112	Murarze i pokrewni	1
7121	Dekarze	1
7222	Ślusarze i pokrewni	1
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	1
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	1
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	1
7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	1
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	1
9122	Czyszciciele pojazdów	1
9129	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątaniem	1
9321	Pakowacze	1
9629	Pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	1

* do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPIPS, Warszawa 2010 r.); respondent mógł wskazać więcej niż jeden kluczowy zawód
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek badanych przedsiębiorców zadeklarował, iż osoby zatrudnione w ich firmach powinny posiadać średnie techniczne. W ten sposób odpowiedziało 40,8% pracodawców. Następnie często wskazywane było wykształcenie zasadnicze zawodowe (22,5%). Dla 12% respondentów poziom wykształcenia nie ma znaczenia (rysunek 12).

RYСУNEK 12. JAKIE WYKSZTAŁCENIE POWINNA MIEĆ OSOBA ZATRUDNIONA W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

* % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę branże badanych przedsiębiorstw wg Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 można zauważyć, że wykształcenie zasadnicze zawodowe wymagane jest w firmach, które prowadzą działalność gospodarczą w ramach takich sekcji jak przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) czy dostawa wody,

gospodarowanie odpadami i ściekami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E).

Wykształcenie średnie techniczne wskazał największy odsetek przedsiębiorców reprezentujących firmy związane z branżą budownictwo (sekcja F), handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G), działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I), a także działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M).

Pracodawcy z powiatu drawskiego, prowadzący działalność gospodarczą w ramach takich branż jak: transport i gospodarka magazynowa (sekcja H) i administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) deklarowali, iż w głównej mierze od swych pracowników wymagają wykształcenia średniego ogólnego.

Wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne (pierwszego stopnia) wymagane jest przez większą część pracodawców, którzy prowadzą swe firmy w ramach sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N) oraz edukacja (sekcja P).

Natomiast wykształcenie wyższe techniczne (pierwszego stopnia) wymagane jest przez znaczną część przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność związaną z opieką zdrowotną i pomocą społeczną (sekcja Q).

W firmach, które reprezentują sekcje:

- ◆ rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A) wymaga się różnego rodzaju wykształcenia, zwłaszcza wykształcenia średniego technicznego;
- ◆ wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D) wymaga się wykształcenia wyższego technicznego oraz ekonomicznego bądź humanistycznego I stopnia;
- ◆ działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) – w równym stopniu wymaga się wykształcenia wyższego technicznego I stopnia, wyższego ekonomicznego lub humanistycznego I stopnia, średniego ogólnego i zasadniczego zawodowego;
- ◆ pozostała działalność usługowa (sekcja S) – najczęściej poszukuje się wykształcenia średniego technicznego (*tabela 4*).

TABELA 4. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM SEKCJI PKD

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	2,3%	2	5%	0	0%	1	2,3%	16	37,2%	1	2,3%	11	25,6%	11	25,6%	43
C-przetwórstwo przemysłowe	1	9,1%	1	9,1%	0	0%	0	0%	2	18,2%	0	0%	7	63,6%	0	0%	11
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	2
F-budownictwo	0	0%	3	7%	0	0%	1	2,3%	23	53,5%	0	0%	14	32,6%	2	4,7%	43
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5	62,5%	0	0%	1	12,5%	2	25,0%	8

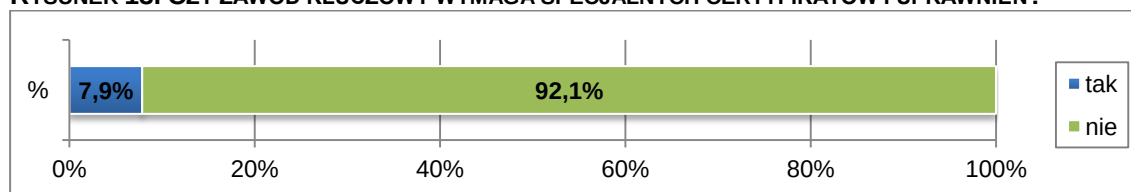
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	1	4,3%	5	21,7%	14	60,9%	0	0%	0	0%	3	13%	23
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	0	0%	13	86,7%	1	6,7%	1	6,7%	0	0%	0	0%	15
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	2
P-edukacja	0	0%	0	0%	0	0%	4	66,7%	2	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	9	90%	0	0%	0	0%	1	10%	0	0%	0	0%	0	0%	10
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	1	25%	0	0%	1	25%	0	0%	1	25%	1	25%	0	0%	4
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	2	7,1%	0	0%	0	0%	13	46,4%	1	3,6%	7	25%	5	17,9%	28

* liczba odpowiedzi respondentów nie sumuje się do 191, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jedynie 7,9% przedstawicieli badanych podmiotów gospodarczych, zadeklarowało, iż zawody kluczowe w ich firmach wymagają dodatkowych certyfikatów i uprawnień (rysunek 13).

RYСУNEK 13. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dodatkowe certyfikaty i uprawnienia, w głównej mierze, wymagane są od pracowników zatrudnionych w branżach: działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N), budownictwo (sekcja F) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q) (tabela 5).

TABELA 5. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA A WYMAGANIE SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	50%	1	50%	2
F-budownictwo	36	83,7%	7	16,3%	43
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	90%	1	10%	10
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	21	91,3%	2	8,7%	23
S-pozostała działalność usługowa	24	92,3%	2	7,7%	26
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	38	95%	2	5%	40
C-przetwórstwo przemysłowe	10	100%	0	0%	10
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę	2	100%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	100%	0	0%	2
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	8	100%	0	0%	8
H-transport i gospodarka magazynowa	1	100%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	15	100%	0	0%	15
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0	0%	1
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2	100%	0	0%	2
P-edukacja	4	100%	0	0%	4
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	100%	0	0%	2

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najwięcej, bo 60% respondentów wskazało, iż wymaga od swych pracowników posiadania uprawnień na wózki widłowe. Ponadto dodatkowo 33,3% wskazało, iż wymaga odpowiednich kwalifikacji (tabela 6).

TABELA 6. JAKICH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ WYMAGA SIĘ OD OSÓB W KLUCZOWYM ZAWODZIE?

	n	%
Uprawnienia na wózki widłowe	9	60%
Odpowiednie kwalifikacje	5	33,3%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	1	6,7%
Ukończony wymagany kurs	1	6,7%
Uprawnienia w wymaganym zakresie	1	6,7%

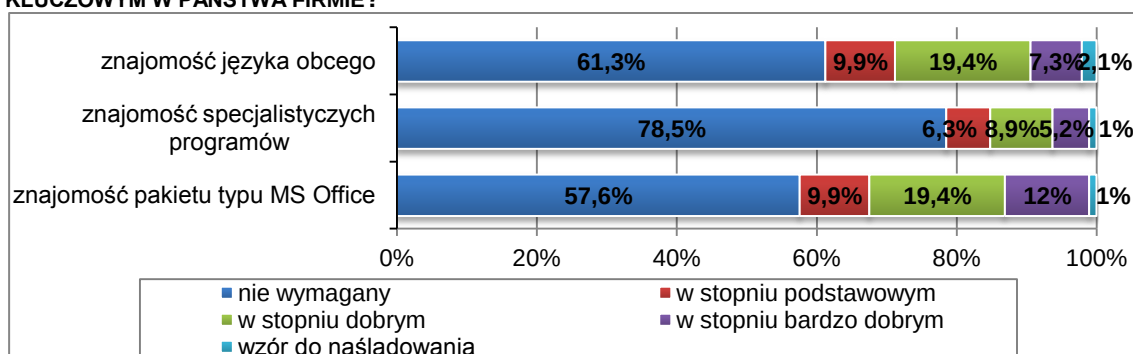
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kluczowy zawód w firmie, którą reprezentują wymaga specjalnych certyfikatów i uprawnień; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż przedstawiciele wiodących branż w regionie w większości nie wymagają znajomości pakietu typu MS Office, specjalistycznych programów, czy znajomości języka obcego.

Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych 19,4% oczekuje od swych pracowników znajomości języka obcego w stopniu dobrym, bądź bardzo dobrym (7,3%). Znajomości pakietu MS Office oraz specjalistycznych programów oczekuje około 32% pracodawców (rysunek 14).

RYСУNEK 14. JAKI POZIOM WIEDZY WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedstawiciele pracodawców należących do branż: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (sekcja D), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N), administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q) wskazali głównie, iż od pracowników wymagają znajomości pakietu MS Office w stopniu dobrym oraz bardzo dobrym. Natomiast dla większości przedstawicieli pozostałych branż stopień znajomości pakietu MS Office u pracowników nie miał znaczenia, lub był wymagany w stopniu podstawowym (tabela 7).

TABELA 7. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	32	80%	4	10%	4	10%	0	0%	0	0%	40
C-przetwórstwo przemysłowe	9	90%	0	0%	0	0%	1	10%	0	0%	10
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
F-budownictwo	26	60,5%	2	4,7%	9	20,9%	5	11,6%	1	2,3%	43
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	5	62,5%	0	0%	3	37,5%	0	0%	0	0%	8
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12	52,2%	5	21,7%	6	26,1%	0	0%	0	0%	23
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	1	6,7%	1	6,7%	12	80%	1	6,7%	15
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	2
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	2
P-edukacja	2	50%	2	50%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3	30%	0	0%	7	70%	0	0%	0	0%	10
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	16	61,5%	4	15,4%	3	11,5%	3	11,5%	0	0%	26

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy reprezentujący branże: działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) wskazywali, iż wymagają od pracowników znajomości specjalistycznych programów na poziomie dobrym. Pracodawcy z pozostałych sekcji najczęściej wskazywali, iż albo wcale nie wymagają znajomości specjalistycznych programów, albo wymagają ich na poziomie podstawowym (*tabela 8*).

TABELA 8. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	38	95%	2	5%	0	0%	0	0%	0	0%	40
C-przetwórstwo przemysłowe	9	90%	0	0%	0	0%	0	0%	1	10%	10
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
F-budownictwo	33	76,7%	3	7%	2	4,7%	4	9,3%	1	2,3%	43
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	6	75%	0	0%	1	12,5%	1	12,5%	0	0%	8
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16	69,6%	4	17,4%	3	13%	0	0%	0	0%	23
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	53,3%	1	6,7%	2	13,3%	4	26,7%	0	0%	15
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	2
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	2
P-edukacja	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	90%	0	0%	1	10%	0	0%	0	0%	10
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	20	76,9%	1	3,8%	4	15,4%	1	3,8%	0	0%	26

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W ramach branży działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N) oraz administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) najczęściej wskazań, dotyczyło odpowiedzi, iż od pracowników wymaga się znajomości języków obcych w stopniu dobrym i bardzo dobrym. W branży wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i branży działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) deklarowano, iż albo wcale nie wymaga się znajomości języków obcych, albo wymaga się ich w stopniu dobrym. Przedstawiciele pozostałych branż zadeklarowali w większości, iż nie wymagają od pracowników znajomości języków obcych (*tabela 9*).

TABELA 9. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH

	Nie wymagany		W stopniu podstawowym		W stopniu dobrym		W stopniu bardzo dobrym		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	32	80%	7	17,5%	1	2,5%	0	0%	0	0%	40
C-przetwórstwo przemysłowe	9	90%	0	0%	1	10%	0	0%	0	0%	10
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
F-budownictwo	29	67,4%	6	14%	4	9,3%	3	7%	1	2,3%	43
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	5	62,5%	0	0%	1	12,5%	2	25%	0	0%	8
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	34,8%	1	4,3%	12	52,2%	2	8,7%	0	0%	23
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	3	20%	7	46,7%	4	26,7%	1	6,7%	15
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	1	50%	1	50%	0	0%	2
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	2
Edukacja	2	50%	0	0%	0	0%	0	0%	2	50%	4
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	70%	0	0%	2	20%	1	10%	0	0%	10
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	20	76,9%	1	3,8%	4	15,4%	1	3,8%	0	0%	26

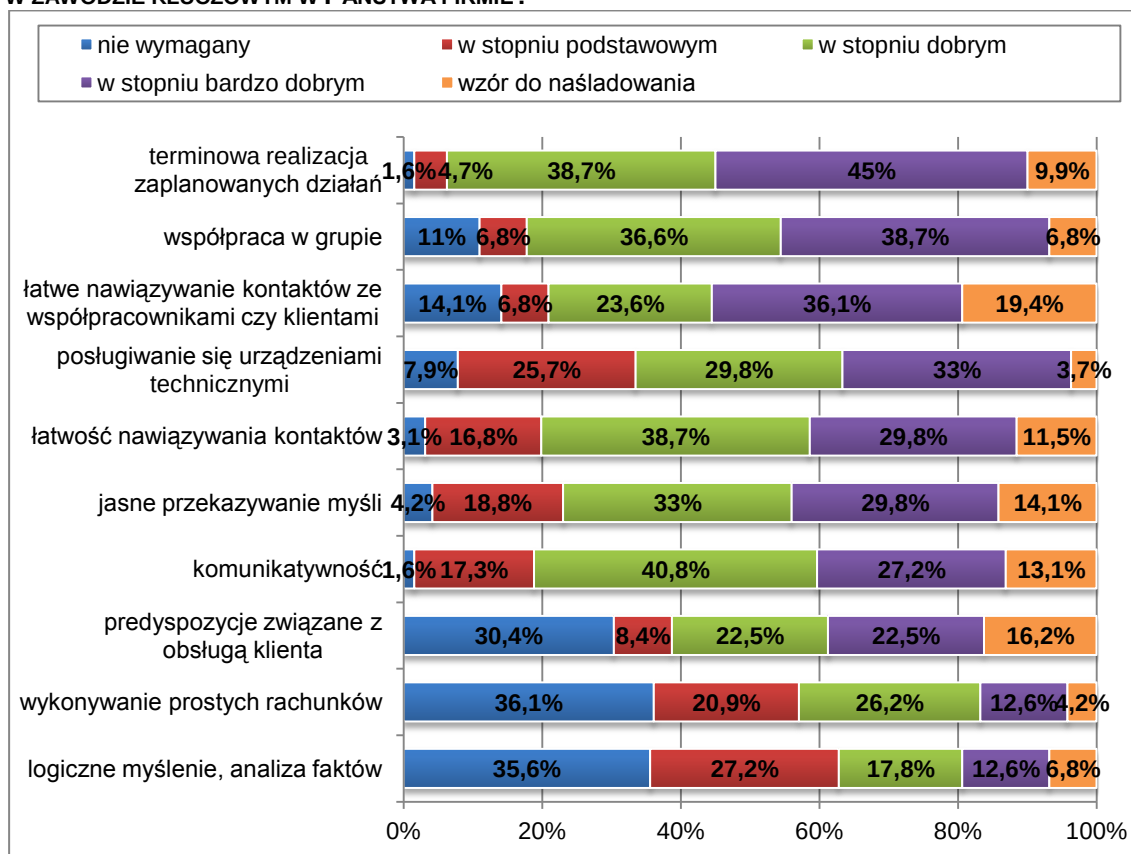
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie pracodawcy z powiatu drawskiego zostali poproszeni o wskazanie umiejętności, które wymagane są w stosunku do pracowników zatrudnionych w zawodzie kluczowym oraz o określenie w jakim stopniu.

Na poniższym rysunku 15 wskazanych zostało 10 najbardziej wymaganych umiejętności pracowników. Najważniejsze z nich są to:

- ◆ terminowa realizacja zaplanowanych działań,
- ◆ współpraca w grupie,
- ◆ jasne przekazywanie myśli,
- ◆ łatwość nawiązywania kontaktów ze współpracownikami czy klientami,
- ◆ posługiwanie się urządzeniami technicznymi,
- ◆ łatwość nawiązywania kontaktów.

RYСУNEK 15. JAKI POZIOM UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

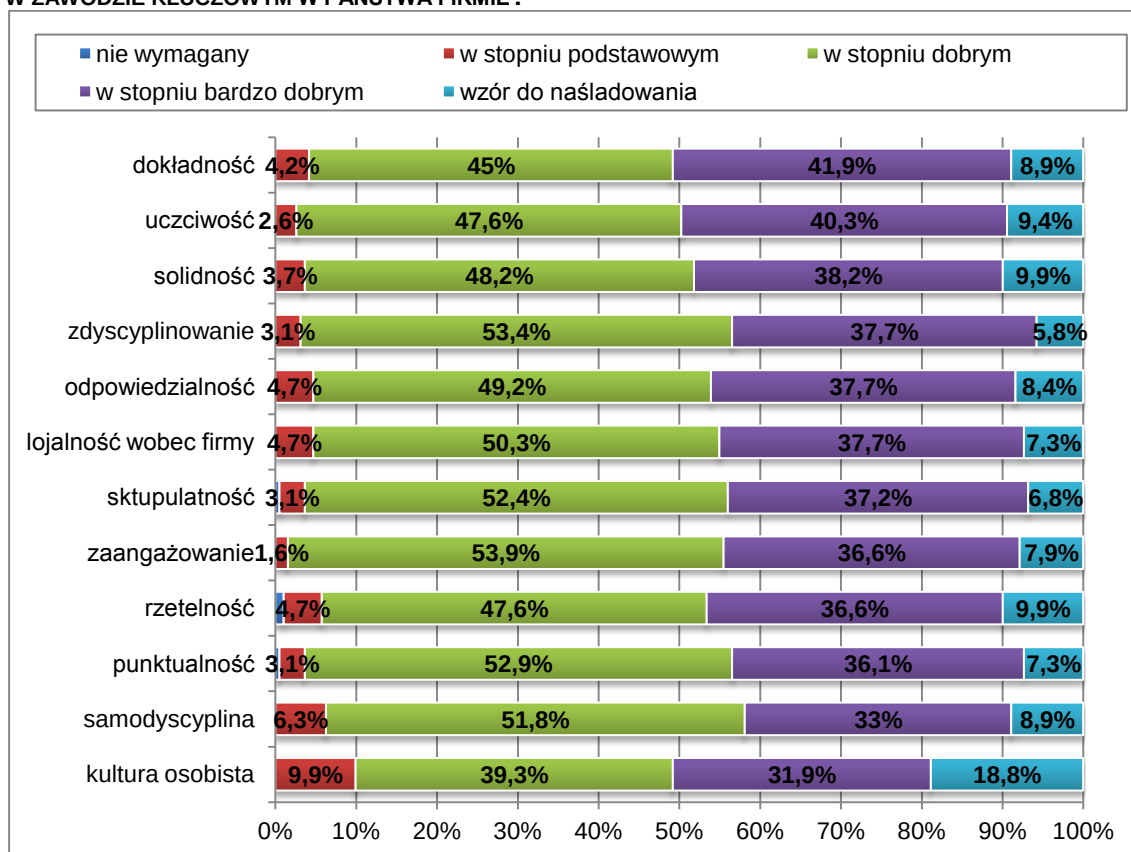
Następnie przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie cech psychofizycznych, które powinien posiadać pracownik w zawodzie kluczowym w badanych firmach.

Rysunek 16 przedstawia najbardziej cenione przez pracodawców cechy – są to przede wszystkim:

- ◆ dokładność,

- ◆ uczciwość,
- ◆ solidność,
- ◆ zdyscyplinowanie,
- ◆ odpowiedzialność,
- ◆ lojalność wobec firmy,
- ◆ skrupulatność.

RYСУNEK 16. JAKI ZAKRES CECH PSYCHOFIZYCZNYCH POWINIEN POSIADAĆ PRACOWNIK W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

4. Wymagania stawiane pracownikom w zawodach kluczowych w badanych firmach

Analiza materiału badawczego wykazała, iż wśród firm w powiecie drawskim, za kluczowe zawody można uznać:

- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienty),
- ◆ kucharze,
- ◆ robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni,
- ◆ pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani,

- ◆ stolarze meblowi i pokrewni,
- ◆ technicy leśnictwa,
- ◆ pracownicy obsługi biurowej,
- ◆ hodowcy ryb,
- ◆ cieśle i stolarze budowlani,
- ◆ lekarze specjaliści,
- ◆ kelnerzy,
- ◆ robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ elektrycy budowlani i pokrewni,
- ◆ górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni (*tabela 10 i 11*).

TABELA 10. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)		Kucharze		Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni		Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani		Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani		Robotnicy leśni i pokrewni		Stolarze meblowi i pokrewni		Technicy leśnictwa	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4	21,1%	0	0%	6	75%	2	28,6%	0	0%	4	66,7 %	1	16,7%	5	100%
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	0	0%	2	25%	0	0%	0	0%	2	33,3 %	3	50%	0	0%
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	10,5%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
F-budownictwo	1	5,3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2	10,5%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	9	90%	0	0%	5	71,4%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	1	10%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	10	52,6%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	33,3%	0	0%
ogółem	19	100%	10	100%	8	100%	7	100%	6	100%	6	100%	6	100%	5	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 11. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA C.D.

	Pracownicy obsługi biurowej		Hodowcy ryb		Cieśle i stolarze budowlani		Lekarze specjaliści		Kelnerzy		Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani		Elektrycy budowlani i pokrewni		Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0%	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
F-budownictwo	0	0%	0	0%	4	80%	0	0%	0	0%	4	100%	4	100%	4	100%
H-transport i gospodarka magazynowa	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	40%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1	20%	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
ogółem	5	100%	5	100%	5	100%	4	100%	4	100%	4	100%	4	100%	4	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza materiału badawczego wykazała, iż badani przedstawiciele firm, najczęściej deklarowali, że:

- ◆ wykształcenie średnie techniczne jest najbardziej pożądane w zawodach takich jak: pracownik usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowany, technik leśnictwa, pracownik obsługi biurowej, kelner, elektryk budowlany i pokrewny oraz górnik podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż,
- ◆ wykształcenie zasadnicze jest najbardziej oczekiwane w zawodach: robotnik przygotowujący drewno i pokrewni, stolarz meblowy i pokrewni, cieśla i stolarz budowlany, robotnik robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ osoby zatrudnione na stanowisku sprzedawca sklepowy (ekspedient), w opinii części badanych, powinny posiadać wykształcenie średnie techniczne. Dla takiego samego odsetka badanych przedsiębiorców poziom wykształcenia w zawodzie sprzedawca nie ma znaczenia,
- ◆ w stosunku do osób zatrudnionych w zawodzie kucharz oczekuje się głównie wykształcenia wyższego ekonomicznego lub humanistycznego I stopnia, a następnie średniego technicznego,
- ◆ od lekarzy specjalistów oczekuje się przede wszystkim wykształcenia wyższego technicznego I stopnia,
- ◆ w stosunku do zawodu pracownik sprzedaży i pokrewny gdzie indziej niesklasyfikowany najczęściej wymaga się wykształcenia wyższego ekonomicznego lub humanistycznego I stopnia,
- ◆ poziom wykształcenia, zdaniem większości respondentów z branży, nie ma znaczenia przy zawodzie hodowca ryb (*tabela 12*).

TABELA 12. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW DLA NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH ZAWODÓW KLUCZOWYCH

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	0	0%	2	10,5%	0	0%	1	5,3%	8	42,1%	0	0%	0	0%	8	42,1%	19
Kucharze	0	0%	0	0%	0	0%	5	45,5%	4	36,4%	1	9%	1	9%	0	0%	11
Robotnicy leśni i pokrewni	0	0%	2	22,2%	0	0%	1	11,1%	3	33,3%	0	0%	2	22%	1	11,1%	9
Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	0	0%	0	0,0%	0	0%	0	0%	2	25%	1	13%	5	63%	0	0%	8
Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	0	0%	0	0,0%	1	14%	0	0%	6	85,7%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0	0%	0	0%	0	0%	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Stolarze meblowi i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6	100%	0	0%	6
Technicy leśnictwa	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Pracownicy obsługi biurowej	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	5
Hodowcy ryb	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	1	20%	3	60%	5

Cieśle i stolarze budowlani	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	40%	0	0%	3	60%	0	0%	5
Lekarze specjaliści	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Kelnerzy	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	75%	1	25%	4
Elektrycy budowlani i pokrewni	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	3	75%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców zadeklarowała, iż nie ma wymagań odnośnie dodatkowych certyfikatów i uprawnień od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych. Zawód górnik podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż został uznany jako ten, od którego najwięcej pracodawców oczekuje dodatkowych certyfikatów i uprawnień (tabela 13).

TABELA 13. WYMAGANIA ODNOŚNIE DODATKOWYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ W ZAWODY KLUCZOWE W BADANYCH FIRMACH

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	1	25%	3	75%	4
Elektrycy budowlani i pokrewni	2	50%	2	50%	4
Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	5	71,4%	2	28,6%	7
Lekarze specjaliści	3	75%	1	25%	4
Robotnicy leśni i pokrewni	5	83,3%	1	16,7%	6
Stolarze meblowi i pokrewni	5	83,3%	1	16,7%	6
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	19	100%	0	0%	19
Kucharze	10	100%	0	0%	10
Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	8	100%	0	0%	8
Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	6	100%	0	0%	6
Technicy leśnictwa	5	100%	0	0%	5
Pracownicy obsługi biurowej	5	100%	0	0%	5
Hodowcy ryb	5	100%	0	0%	5
Cieśle i stolarze budowlani	5	100%	0	0%	5
Kelnerzy	4	100%	0	0%	4
Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	4	100%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Poziom znajomości pakietu MS Office w stopniu bardzo dobrym jest wymagany przede wszystkim w zawodzie pracownik sprzedaży i pokrewny gdzie indziej niesklasyfikowany. W stopniu dobrym, znajomości tego pakietu, oczekuje się głównie od lekarzy specjalistów. W pozostałych zawodach kluczowych znajomość pakietu MS Office, według odpowiedzi większości respondentów, nie jest wymagana lub jest wymagana w stopniu podstawowym (tabela 14).

Zdaniem większości pracodawców znajomość specjalistycznych programów w zawodach kluczowych jest wymagana w stopniu podstawowym lub nie jest wymagana w ogóle (tabela 15).

W zawodzie pracownik sprzedaży i pokrewny gdzie indziej niesklasyfikowany większość pracodawców wskazała, iż oczekuje od pracownika znajomości języka obcego w stopniu bardzo dobrym. W stopniu dobrym znajomość języka obcego jest oczekiwana głównie w zawodach kucharz, lekarz specjalista oraz kelner.

W pozostałych zawodach kluczowych większość respondentów wskazała, że nie wymaga znajomości języków obcych lub wymaga go na poziomie podstawowym (*tabela 16*).

TABELA 14. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	10	52,6%	3	15,8%	6	31,6%	0	0%	0	0%	19
Kucharze	6	60%	1	10%	3	30%	0	0%	0	0%	10
Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	6	75%	2	25%	0	0%	0	0%	0	0%	8
Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	4	57%	1	14,3%	2	28,6%	0	0%	0	0%	7
Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0	0%	0	0%	0	0%	5	83,3%	1	16,7%	6
Robotnicy leśni i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Stolarze meblowi i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Technicy leśnictwa	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Pracownicy obsługi biurowej	1	20%	2	40%	2	40%	0	0%	0	0%	5
Hodowcy ryb	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Cieśle i stolarze budowlani	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Lekarze specjaliści	1	25%	0	0%	3	75%	0	0%	0	0%	4
Kelnerzy	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Elektrycy budowlani i pokrewni	2	50%	0	0%	1	25%	1	25%	0	0%	4
Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 15. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	17	89,5%	0	0%	1	5,3%	1	5,3%	0	0%	19
Kucharze	6	60%	1	10%	3	30%	0	0%	0	0%	10
Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	8	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	8
Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	4	66,7%	0	0%	0	0%	2	33,3%	0	0%	6
Robotnicy leśni i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Stolarze meblowi i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Technicy leśnictwa	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Pracownicy obsługi biurowej	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Hodowcy ryb	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Cieśle i stolarze budowlani	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Lekarze specjaliści	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Kelnerzy	2	50%	2	50%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Elektrycy budowlani i pokrewni	2	50%	1	25%	1	25%	0	0%	0	0%	4
Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 16. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	14	73,7%	2	10,5%	2	10,5%	1	5,3%	0	0%	19
Kucharze	2	20%	0	0%	8	80%	0	0%	0	0%	10
Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	7	87,5%	1	12,5%	0	0%	0	0%	0	0%	8
Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	4	57,1%	1	14,3%	2	28,6%	0	0%	0	0%	7
Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0	0%	0	0%	1	16,7%	4	66,7%	1	16,7%	6
Robotnicy leśni i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Stolarze meblowi i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Technicy leśnictwa	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Pracownicy obsługi biurowej	2	40%	2	40%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Hodowcy ryb	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Cieśle i stolarze budowlani	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Lekarze specjaliści	2	50%	0	0%	2	50%	0	0%	0	0%	4
Kelnerzy	0	0%	0	0%	3	75%	1	25%	0	0%	4
Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Elektrycy budowlani i pokrewni	2	50%	1	25%	0	0%	1	25%	0	0%	4
Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

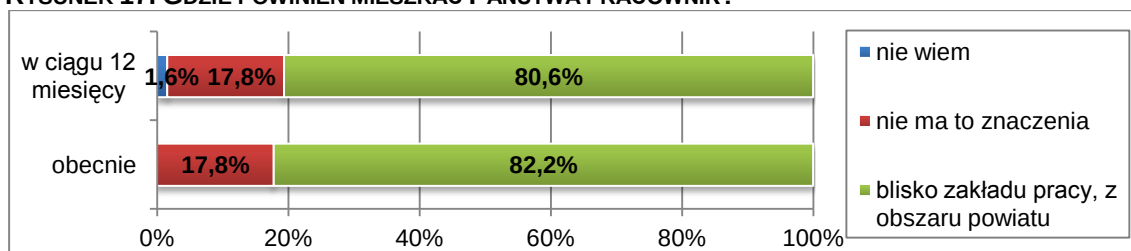
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5. Profil demograficzny pracownika

Kolejne zawarte w kwestionariuszu wywiadu pytanie dotyczyło cech demograficznych pracowników.

Zdaniem większości respondentów (około 81%) miejsce zamieszkania pracowników ma znaczenie obecnie, oraz w ciągu najbliższych 12 miesięcy - pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy. Tylko 17,8% badanych zadeklarowało, że nie ma to znaczenia (rysunek 17).

RYСУNEK 17. GDZIE POWINIEN MIESZKAĆ PAŃSTWA PRACOWNIK?

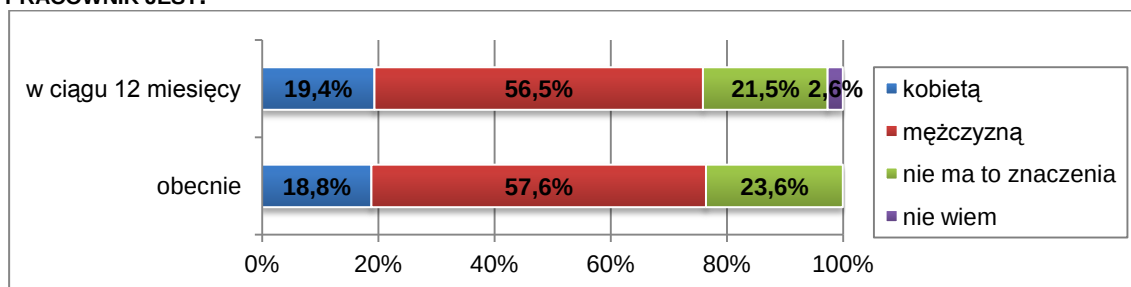

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla większości zachodniopomorskich pracodawców również mają znaczenie takie cechy jak płeć i wiek pracowników. Wśród tych przedstawicieli badanych firm, dla których płeć osób zatrudnionych jest istotna, częściej pojawiały się odpowiedzi, iż z punktu widzenia kluczowego zawodu firmy, lepiej jest gdy pracownik jest mężczyzną. W ten sposób odpowiedziała ponad połowa respondentów (rysunek 18).

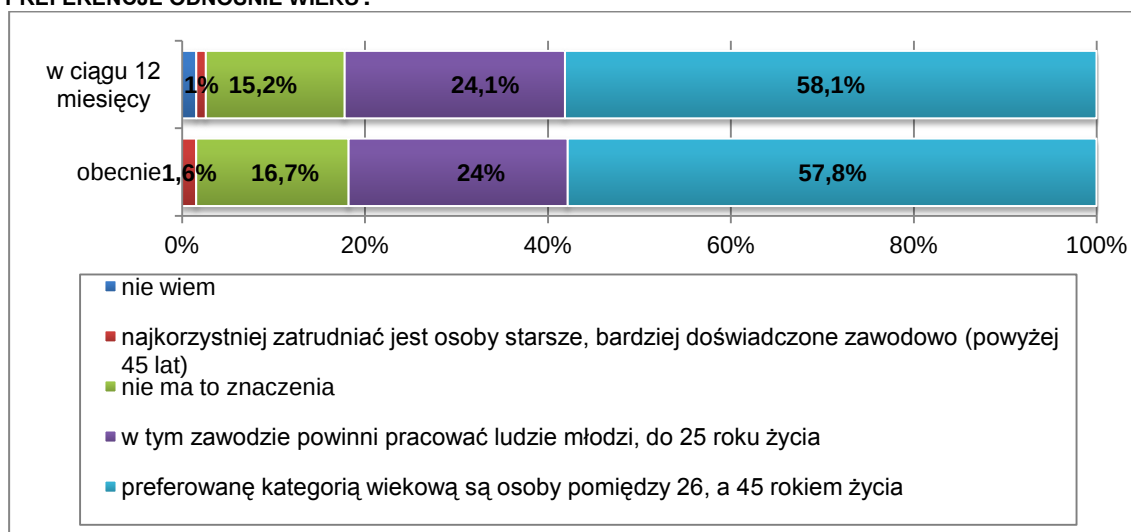
Natomiast ci przedsiębiorcy, dla których wiek pracownika jest ważny, najczęściej wskazywali, iż preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26, a 45 rokiem życia (rysunek 19).

RYСУNEK 18. CZY Z PUNKTU WIDZENIA KLUCZOWEGO ZAWODU PAŃSTWA FIRMY LEPIJ JEST GDY PRACOWNIK JEST:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

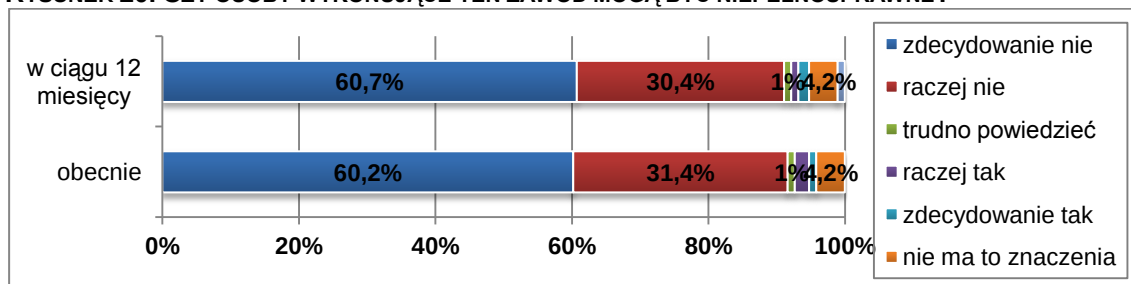
RYСУNEK 19. CZY WYSTĘPUJĄ W ODNIESIENIU DO ZAWODU KLUCZOWEGO JAKIEŚ OKREŚLONE PREFERENCJE ODNOŚNIE WIEKU?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci zostali również zapytani, czy w ich firmach obowiązki osób zatrudnionych w zawodach kluczowych dla firmy mogą być powierzone osobom niepełnosprawnym. Zdecydowana większość z nich zadeklarowała, że osoby niepełnosprawne nie mogą wykonywać tych czynności obecnie. Wyniki badań pokazują również, iż badani nie planują w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudniać osób niepełnosprawnych na stanowiska kluczowe (ponad 60% „zdecydowanie nie” oraz ponad 30% „raczej nie”) (rysunek 20).

RYСУNEK 20. CZY OSOBY WYKONUJĄCE TEN ZAWÓD MOGĄ BYĆ NIEPEŁNOSPRAWNE?

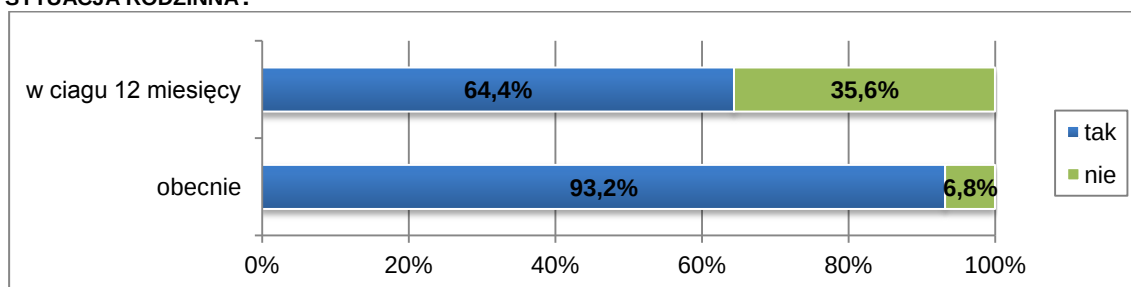

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie badani przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie, czy w wykonywaniu zawodów kluczowych w ich firmach lepiej będzie, gdy pracownicy będą mieli ustabilizowaną sytuację rodzinną.

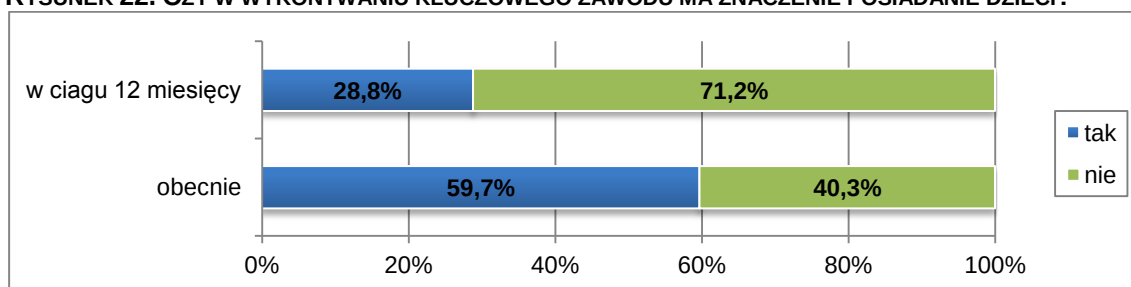
Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż zdania na ten temat są podzielone. Mimo to, można zauważyć, iż większy odsetek uważa, iż ustabilizowana sytuacja rodzinna (małżeństwo, stały związek) oraz posiadanie dzieci są istotne w wykonywaniu zawodów kluczowych (rysunki 21 i 22).

RYСУNEK 21. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE USTABILIZOWANA SYTUACJA RODZINNA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

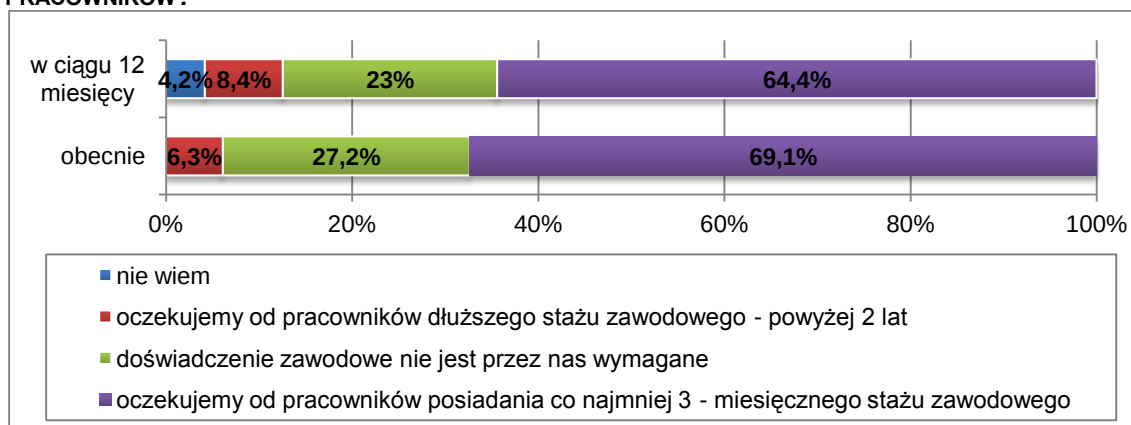
RYСУNEK 22. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE POSIADANIE DZIECI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejną kwestią poruszoną podczas badania były oczekiwania pracodawców odnośnie doświadczenia zawodowego pracowników. Analiza materiału badawczego wykazała, iż znaczna część pracodawców wymaga od pracowników 3-miesięcznego doświadczenia zawodowego (ponad 64%) (rysunek 23).

RYСУNEK 23. JAKIEGO DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO OCZEKUJĄ PAŃSTWO OD SWOICH PRACOWNIKÓW?

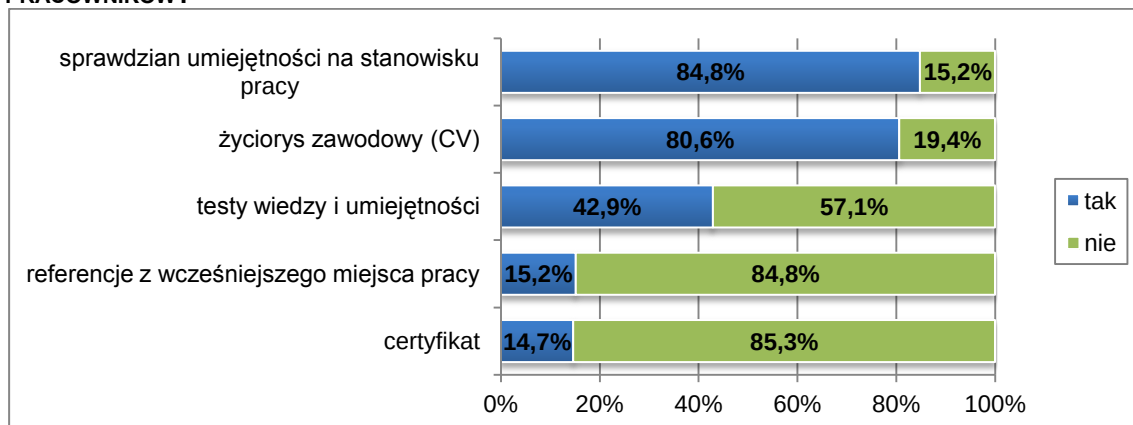

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy najczęściej sprawdzają kwalifikacje swoich pracowników, wykorzystując w tym celu sprawdzian umiejętności w miejscu pracy (84,8%) oraz życiorys zawodowy kandydata (80,6%).

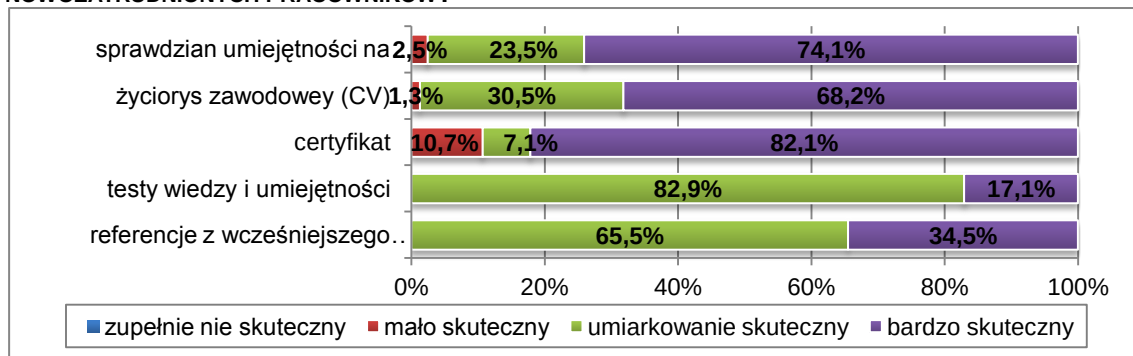
Sprawdzian umiejętności na stanowisku pracy został uznany za najbardziej skuteczny (74,1%) (rysunki 24 i 25).

RYСУNEK 24. W JAKI SPOSÓB SPRAWDZAJĄ PAŃSTWO KWALIFIKACJE NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 25. PROSZĘ OCENIĆ SKUTECZNOŚĆ SPOSOBÓW SPRAWDZANIA KWALIFIKACJI NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

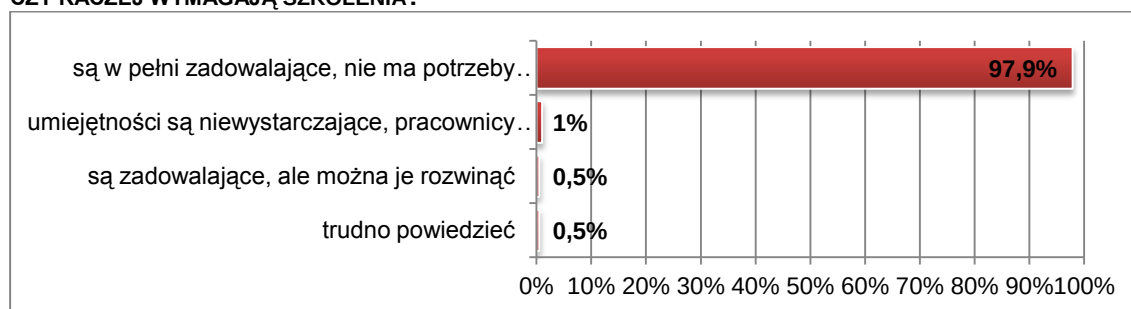
6. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników badanych firm

Kolejna część skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu, dotyczyła kwalifikacji pracowników w badanych firmach. Pytania posłużyły do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jak pracodawcy oceniają przygotowanie zawodowe potencjalnych pracowników?
- ◆ jakie zdaniem pracowników są ich potrzeby szkoleniowe?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W odczuciu 97,9% respondentów, kwalifikacje pracowników, są w pełni zadowalające, tak więc nie ma potrzeby szkolenia osób zatrudnionych w badanych firmach (rysunek 26).

RYСУNEK 26. CZY W PANA/I ODCZUCIU KWALIFIKACJE PRACOWNIKÓW SĄ W PEŁNI ZADOWALAJĄCE, CZY RACZEJ WYMAGAJĄ SZKOLENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdaniem większości pracodawców z powiatu drawskiego kwalifikacje pracowników są w pełni zadowolające i nie ma potrzeby przeprowadzania dodatkowych szkoleń (tabela 17).

Pracodawcy z powiatu drawskiego, biorący udział w badaniu, również nie widzą potrzeby rozwijania kwalifikacji pracowników zatrudnionych w zawodach kluczowych. Ich zdaniem kwalifikacje pracowników są w pełni zadowolające (tabela 18).

TABELA 17. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW (W PODZIALE NA BRANŻE)

	Są w pełni zadowolające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowolające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkolenia		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	40	100%	0	0%	0	0%	0	0%	40
C-przetwórstwo przemysłowe	9	90%	1	10%	0	0%	0	0%	10
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
F-budownictwo	40	93%	0	0%	2	4,7%	1	2,3%	43
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	8	100%	0	0%	0	0%	0	0%	8
H-transport i gospodarka magazynowa	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	23	100%	0	0%	0	0%	0	0%	23
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	15	100%	0	0%	0	0%	0	0%	15
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
P-edukacja	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	10
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	26	100%	0	0%	0	0%	0	0%	26

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 18. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkole		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	19	100%	0	0%	0	0%	0	0%	19
Kucharze	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	8	100%	0	0%	0	0%	0	0%	8
Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	7
Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Robotnicy leśni i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Stolarze meblowi i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Technicy leśnictwa	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Pracownicy obsługi biurowej	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Hodowcy ryb	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Cieśle i stolarze budowlani	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Lekarze specjaliści	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Kelnerzy	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Elektrycy budowlani i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ci przedsiębiorcy, którzy zgłaszali, że pracownicy zatrudnieni w ich firmach powinni rozwijać swoje umiejętności, zostali poproszeni o wskazanie, jakich kwalifikacji im brakuje.

Najczęściej pracodawcy wskazywali, iż pracownikom brakuje znajomości najnowszych technologii (50%). Rozkład wszystkich pozostałych odpowiedzi przedstawia *tabela 19*.

TABELA 19. JAKICH KWALIFIKACJI NAJCZĘŚCIEJ BRAKUJE PRACOWNIKOM PAŃSTWA FIRMY?

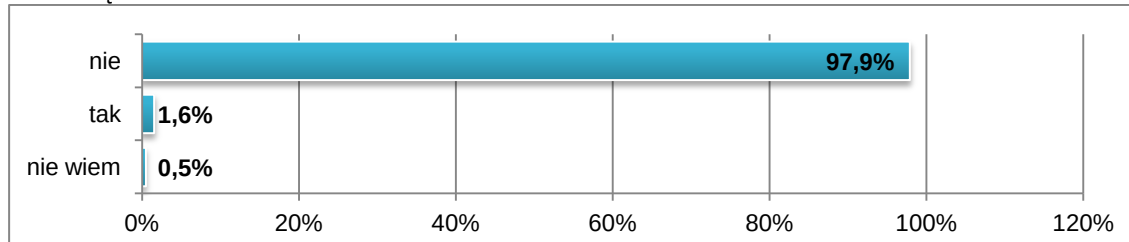
	n	%
Brak znajomości najnowszych technologii	2	50%
Brak umiejętności profesjonalnej obsługi klienta	1	25%
Brak wiedzy na temat danej branży	1	25%
Nie brakuje, ale można rozwijać	1	25%

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość badanych przedsiębiorstw, zadeklarowało, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowało swoich pracowników na szkolenia. Z analizy danych wynika, iż firmy na szkolenia wysłały łącznie około 43 osób (*rysunek 27*).

RYСУNEK 27. CZY SKIEROWALI PAŃSTWO SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY?

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia, w których udział wzięli pracownicy z badanych firm, najczęściej dotyczyły tematyki związanej z montażem urządzeń (66,7%). Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia *tabela 20*.

TABELA 20. JAKA BYŁA TEMATYKA SZKOLEŃ?

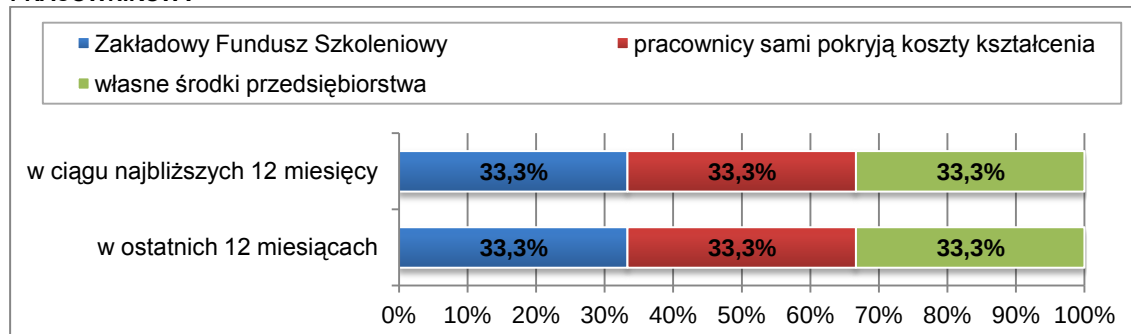
	n	%
Szkolenie branżowe - montaż urządzeń	2	66,7%
Menadżerskie	1	33,3%

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia dotychczas organizowane, jak i te planowane najczęściej finansowane są ze środków własnych przedsiębiorstwa, zakładowego funduszu szkoleniowego, lub pracownicy sami pokrywają koszty szkolenia (rysunek 28).

RYСУNEK 28. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POCHODZĄ ŚRODKI, KTÓRE PRZEZNACZAJĄ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW?

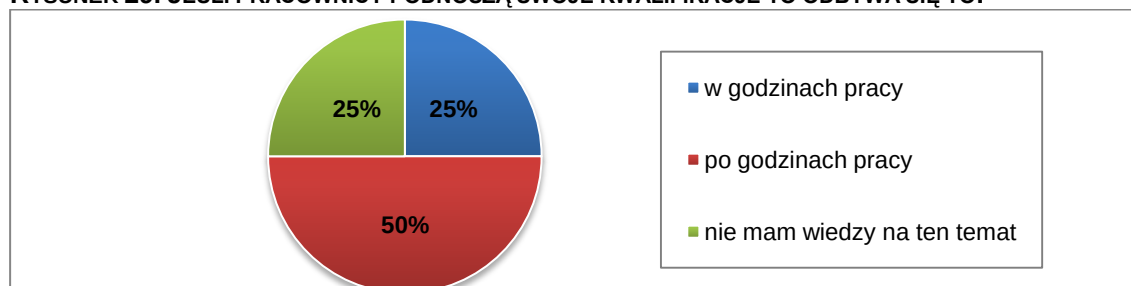

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia pracowników najczęściej odbywają się po godzinach pracy. W ten sposób odpowiedziała połowa przedstawicieli badanych firm (rysunek 29).

RYСУNEK 29. JEŚLI PRACOWNICY PODNOSZĄ SWOJE KWALIFIKACJE TO ODBYWA SIĘ TO:

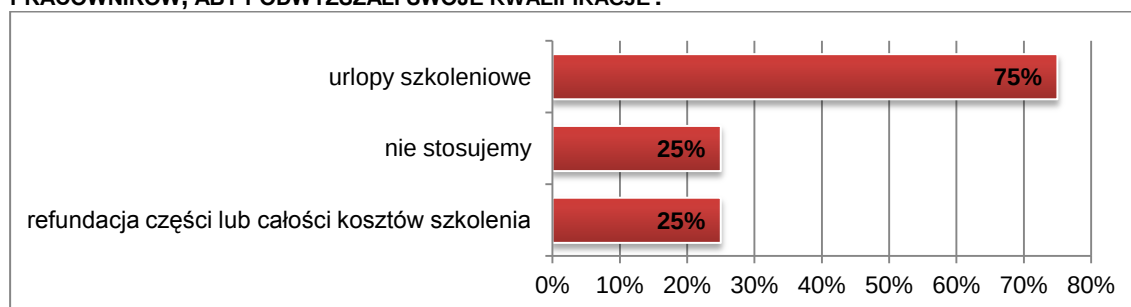

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jedna czwarta przedsiębiorców zadeklarowała, iż nie stosuje żadnych metod zachęty w stosunku do pracowników, aby podwyższali swoje kwalifikacje. Natomiast pozostali pracodawcy wskazywali, iż stosują urlopy szkoleniowe (75%), lub refundują część, bądź całość poniesionych kosztów szkoleń (25%) (rysunek 30).

RYСУNEK 30. CZY STOSUJĄ PAŃSTWO W FIRMIE JAKIEŚ METODY ZACHĘTY W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW, ABY PODWYŻSZALI SWOJE KWALIFIKACJE?

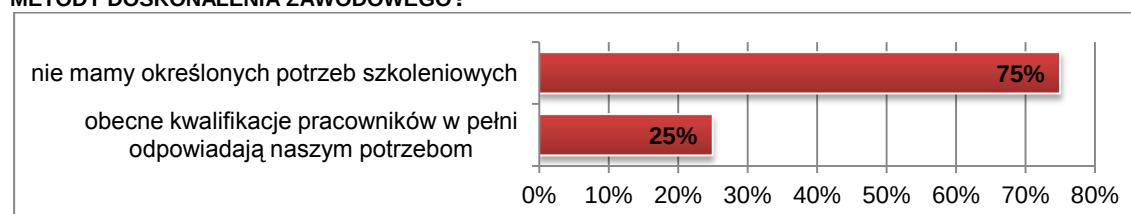
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następne pytanie zawarte w kwestionariuszu wywiadu skierowane było do tych przedsiębiorców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali swych pracowników na szkolenia. Zostali oni poproszeni o podanie powodów, dla których nie skorzystali z tej możliwości.

Badani pracodawcy wskazywali, iż nie zdecydowali się na szkolenia pracowników z racji tego, iż nie mają określonych potrzeb szkoleniowych (75%) (rysunek 31).

RYСУNEK 31. DLACZEGO NIE ZDECYDOWALI SIĘ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW CZY INNE METODY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO?

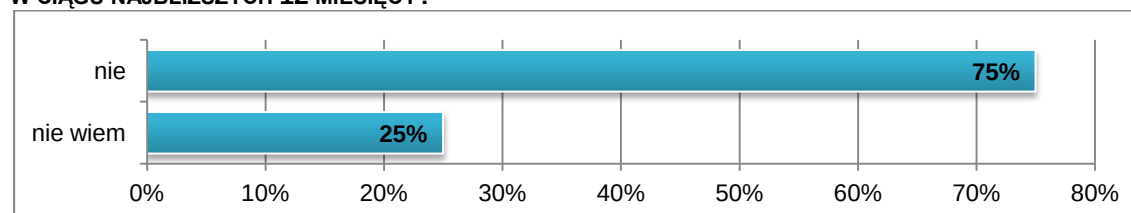

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali pracowników na szkolenia; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z badania wynika, iż przedsiębiorcy, których działalność gospodarcza uznana została za wiodącą, w większości (3/4) zadeklarowali, iż w najbliższym czasie nie zamierza skierować na szkolenia swoich pracowników (rysunek 32).

RYСУNEK 32. CZY ZAMIERZACIE PAŃSTWO SKIEROWAĆ SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY?

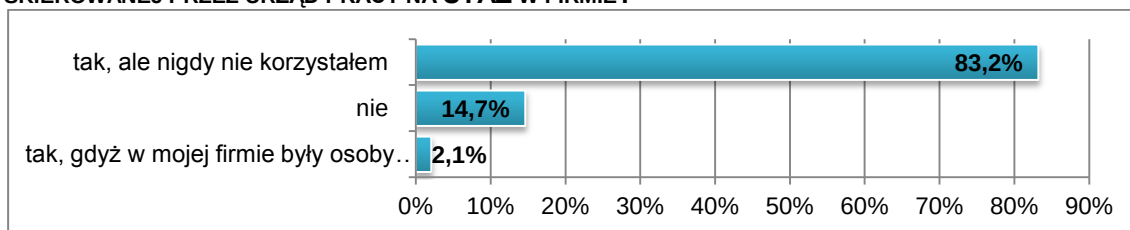
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

7. Możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych

Osoby bezrobotne mogą być kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy na staże zawodowe do przedsiębiorstw z terenu powiatu. Świadomość tego faktu ma aż 85,3% pracodawców. Wśród nich jednak, tylko 2,1% skorzystało z takiej możliwości (rysunek 33).

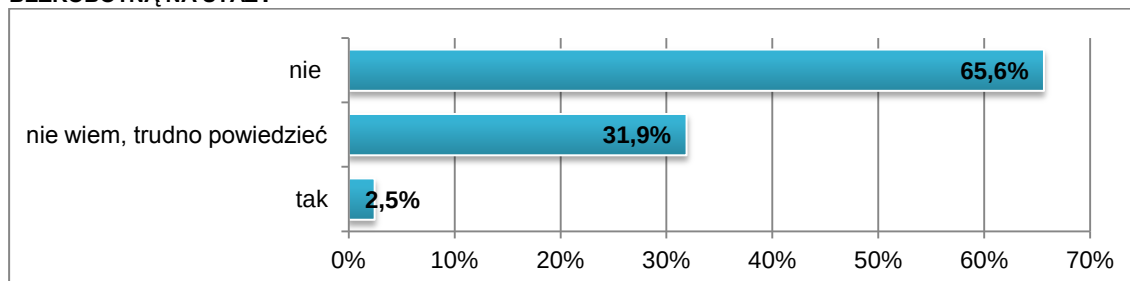
RYСУNEK 33. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYJĘCIA OSOBY BEZROBOTNEJ, SKIEROWANEJ PRZEZ URZĄD PRACY NA STAŻ W FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród tych przedsiębiorców, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia na staż osoby bezrobotnej, tylko 2,5% w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje przyjąć osobę bezrobotną na staż zawodowy. Planuje się zatem przyjąć około 11 osób (w tym między innymi 2 osoby na stanowisko nauczyciela). Ponad 1/3 badanych (31,9%) nie podjęła jeszcze decyzji, czy skorzysta z takiej możliwości (rysunek 34, tabela 21).

RYСУNEK 34. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ NA STAŻ?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 21. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

	n	%
Nauczyciel	2	50%
Księgowy	1	25%
Mechanik	1	25%
Pracownik ogólnobudowlany	1	25%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wymagania dotyczące kwalifikacji zawodowych (poziomu wykształcenia) potencjalnych stażystów skonkretyzowało jedynie 5 pracodawców. Preferują oni osoby posiadające doświadczenie, wykształcenie wyższe techniczne, lub posiadające specjalistyczne uprawnienia (tabela 22).

TABELA 22. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

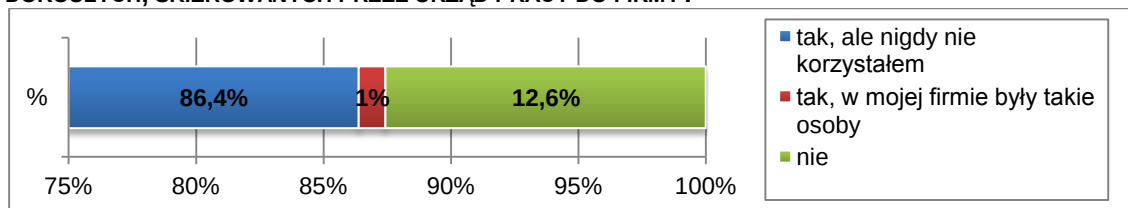
	n	%
Doświadczenia	2	50%
Wykształcenia wyższego technicznego	2	50%
Specjalistycznych uprawnień	1	25%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców (87,4%) zadeklarowało również, iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjmowania osób bezrobotnych skierowanych przez urząd pracy, w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, z czego jedynie 1% skorzystał z tej możliwości (rysunek 35).

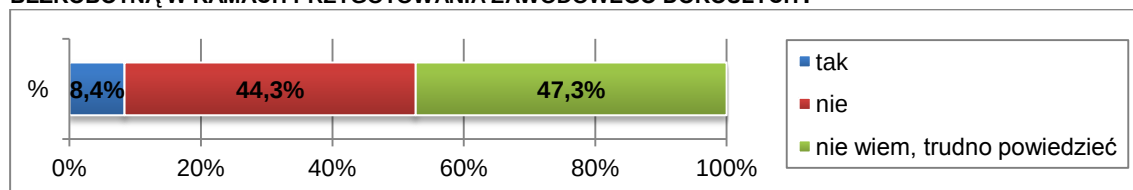
RYСУNEK 35. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH, SKIEROWANYCH PRZEZ URZĄD PRACY DO FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badanie wykazało, iż pracodawcy często nie są zainteresowani przyjmowaniem osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych. W ten sposób odpowiedziało ponad 44% respondentów. Jedynie 8,4% ma w planach skorzystanie z tej możliwości (rysunek 36).

RYСУNEK 36. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż pracodawcy planują przyjąć 40 osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych i będą to głównie pracownicy ogólnobudowlani (35,7%). Według większości badanych

(78,6%), posiadane kwalifikacje zawodowe potencjalnych stażystów nie mają znaczenia (*tabele 23 i 24*).

TABELA 23. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik ogólnobudowlany	5	35,7%
Cieśla	2	14,3%
Mechanik	2	14,3%
Pracownik fizyczny	2	14,3%
Elektryk	1	7,1%
Fryzjer	1	7,1%
Kierowca	1	7,1%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 24. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Nie ma to znaczenia	11	78,6%
Prawa jazdy	1	7,1%
Specjalistycznych uprawnień	1	7,1%
Wykształcenia średniego technicznego	1	7,1%

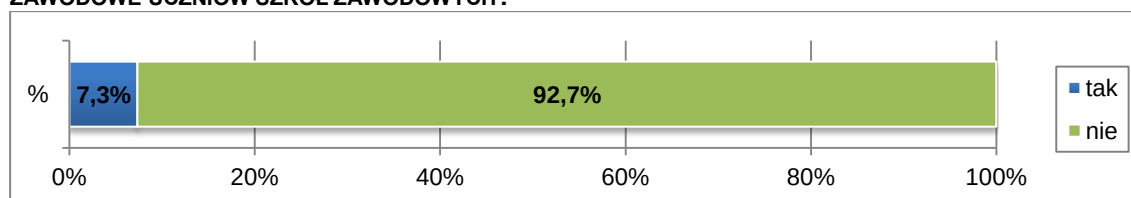
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

8. Praktyki zawodowe uczniów szkół zawodowych

Wśród ogółu badanych pracodawców, w ciągu ostatnich 5 lat jedynie 7,3% organizowało praktyki zawodowe dla uczniów szkół zawodowych (*rysunek 37*).

RYСУNEK 37. CZY W CIĄGU OSTATNICH 5 LAT W PAŃSTWA FIRMIE ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

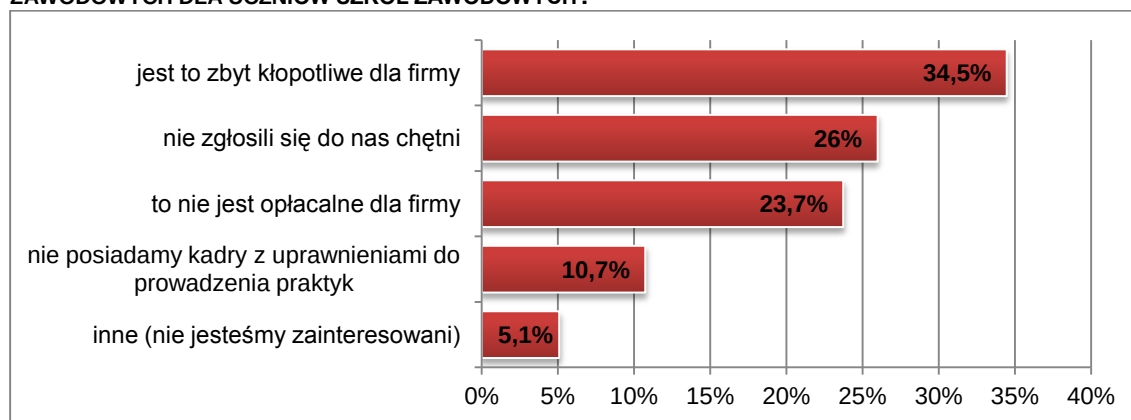
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najczęstszą przyczyną nieorganizowania praktyk zawodowych w opinii respondentów jest fakt, iż:

- ◆ jest to zbyt kłopotliwe dla firmy,
- ◆ nie zgłosili się do nas chętni,
- ◆ nie jest to opłacalne dla firmy,

- ◆ nie posiadamy kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk (rysunek 38).

RYСУNEK 38. PROSZĘ WSKAZAĆ DLACZEGO W PAŃSTWA FIRMIE NIE ORGANIZOWANO PRAKTYK ZAWODOWYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach nie odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Praktyki zawodowe uczniów najczęściej odbywają się w takich zawodach jak: leśnik, kucharz, stolarz. Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 25.

TABELA 25. W JAKICH ZAWODACH NAJCZĘŚCIEJ ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

	n	%
Leśnik	5	35,7%
Kucharz	3	21,4%
Stolarz	2	14,3%
Trakowy	1	7,1%
Kelner	1	7,1%
Pilarz	1	7,1%
Murarz	1	7,1%

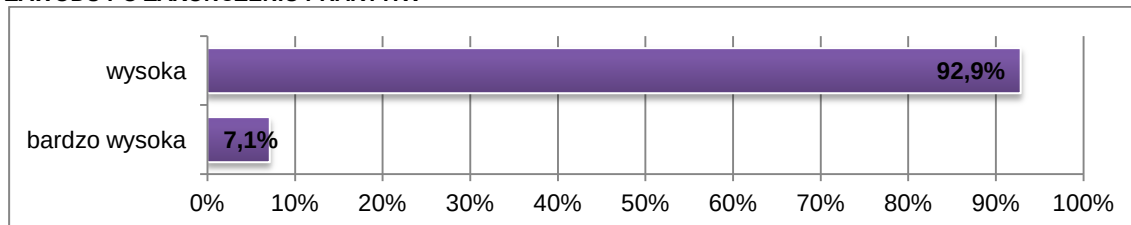
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych pracodawców większość (92,9%) wysoko ocenia praktyczne przygotowanie ucznia do wykonywania zawodu po zakończeniu praktyk. Przygotowanie teoretyczne uczniów oceniano jednak najczęściej jako bardzo słabe.

Powołując się na wyniki badania, średnia ocena przygotowania praktycznego uczniów wystawiona przez pracodawców wynosi 4,07, natomiast średnia ocena przygotowania teoretycznego uczniów wynosi 1,43¹(rysunek 39, rysunek 40).

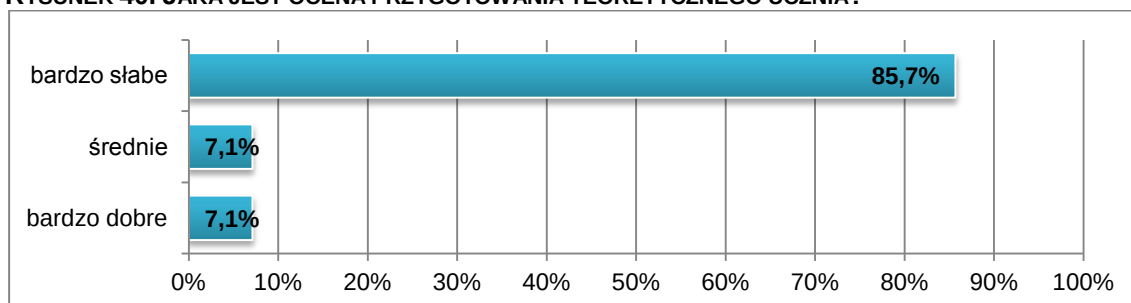
RYСУNEK 39. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA PRAKTYCZNEGO UCZNIA DO WYKONYWANIA ZAWODU PO ZAKOŃCZENIU PRAKTYK?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 40. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA TEORETYCZNEGO UCZNIA?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wnioski i rekomendacje

- ◆ analiza materiału badawczego wykazała, iż w powiecie drawskim w większości badanych przedsiębiorstwach nie planuje się znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. Mimo to zauważyć można, że przedsiębiorcy często planują zwiększenie zatrudniania, bądź pozostawienie tego stanu na dotychczasowym poziomie,
- ◆ do zawodów kluczowych w powiecie można zaliczyć :
 - sprzedawca sklepowy (ekspedient),
 - kucharze,
 - kelnerzy,
 - pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani,
- ◆ w większości drawskich firm oczekuje się od pracowników wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego,
- ◆ od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych w opinii większości badanych pracownicy powinni posiadać takie umiejętności jak:

¹na pięcio-punktowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo słabe”, a 5 „bardzo wysokie”

- terminowa realizacja zaplanowanych działań,
 - współpraca w grupie,
 - jasne przekazywanie myśli,
 - łatwość nawiązywania kontaktów ze współpracownikami czy klientami,
 - posługiwanie się urządzeniami technicznymi,
 - łatwość nawiązywania kontaktów,
- ◆ najbardziej pożądanymi cechami psychofizycznymi u osób zatrudnionych w badanych firmach są:
 - dokładność,
 - uczciwość,
 - solidność,
 - zdyscyplinowanie,
 - odpowiedzialność,
 - lojalność wobec firmy,
 - skrupulatność,
 - ◆ przedstawiciele drawskich firm w większości zadeklarowali, iż ma znaczenie miejsce zamieszkania pracowników - pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy. Jeśli zaś chodzi o płeć pracowników, to z badania wynika, iż cecha ta uzależniona jest od profilu działalności danej firmy – w badanych firmach w większości preferuje się zatrudnianie mężczyzn. Podobnie sytuacja przedstawia się biorąc pod uwagę oczekiwania pracodawców odnośnie wieku pracowników – w większości przypadków wiek osób zatrudnionych w badanych firmach ma znaczenie, a preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26 a 45 rokiem życia. Badanie wykazało również, iż w opinii większego odsetka badanych ma znaczenie ustabilizowana sytuacja rodzinna, choć na podstawie zebranego materiału badawczego nie można jednoznacznie stwierdzić, że życie osobiste pracowników wpływa na ich sytuację zawodową,
 - ◆ w większości badanych firm pracodawcy oczekują, aby potencjalni pracownicy posiadali co najmniej 3 – miesięczny staż zawodowy,
 - ◆ drawscy pracodawcy w większości są zadowoleni z kwalifikacji swych pracowników,
 - ◆ większość przedsiębiorców z badanego powiatu zadeklarowało, iż w ciągu ostatniego roku nie kierowali swych pracowników na szkolenia, czego głównym powodem był brak określonych potrzeb szkoleniowych,
 - ◆ większość pracodawców, mimo iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjęcia osoby bezrobotnej skierowanej przez urząd pracy na staż, bądź przygotowanie zawodowe w firmie, nie korzysta z takiej możliwości. Ponadto badanie wykazało, iż w większości drawskich firm nie organizuje się praktyk zawodowych dla uczniów, ponieważ jest to zbyt kłopotliwe dla firmy.

Przeprowadzone badania i uzyskane wyniki oraz szczegółowe rozpoznanie sytuacji i oczekiwań pracodawców w powiecie drawskim pozwoliły na stworzenie rekomendacji, które wynikają z różnego rodzaju danych zdobytych w trakcie procedury badawczej:

Lp.	Wnioski i rekomendacje
1.	<i>Współpraca na większą skalę Powiatowego Urzędu Pracy z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami</i> w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji i kompetencji potencjalnych pracowników. Współpraca ta miałaby polegać głównie na obustronnej wymianie informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego działania zarówno instytucji rynku pracy, jak i pracodawców (np. internetowa platforma komunikacji między PUP a pracodawcami, newsletter, bieżące sprawozdania z zapotrzebowania pracodawców na określone kwalifikacje czy szkolenia zawodowe, itp.)
2.	<i>Przeprowadzanie na większą skalę szkoleń pracowniczych</i> jako instrumentu motywowania oraz podnoszenia kwalifikacji zasobów ludzkich oraz jako element promocji kształcenia ustawicznego stanowiącego dobrą praktykę. Ma to na celu spowodowanie elastycznego podejścia do kariery zawodowej przez zachodniopomorskich pracowników i natychmiastowe reagowanie na zmiany zapotrzebowania lokalnego/regionalnego rynku pracy. Ponadto ważne jest aby uświadamiać osoby starające się o przyjęcie do pracy, jak ważne dla współczesnych pracodawców są cechy interpersonalne.
3.	<i>Dostosowanie oferty szkoleniowej Powiatowego Urzędu Pracy oraz instytucji szkoleniowych do oczekiwań branżowych zgłaszanych przez lokalnych i regionalnych pracodawców</i> , bowiem ofertę szkoleniową należy konstruować m.in. w oparciu o potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy. Natomiast w województwie zachodniopomorskim brak jest szerszej współpracy między pracodawcami, a instytucjami rynku pracy w tym zakresie.
4.	<i>Szersza promocja szkolnictwa zawodowego oraz specjalistycznego w regionie</i> , w celu uzupełnienia niedoborów kwalifikacyjnych związanych w dużej mierze z deficytowymi zawodami technicznymi (m.in. wsparcie szkół zawodowych w rozwoju ich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym; większy nacisk na przeprowadzanie praktyk zawodowych w celu nabycia zwłaszcza wiedzy i kompetencji miękkich przez potencjalnych pracowników już na etapie ich edukacji na poziomie średnim).
5.	<i>Stały monitoring ogłoszeń o pracę dotyczących lokalnych rynków pracy</i> , w celu sprawnego ustalania trendów i tendencji popytowych, mające na celu jak najlepsze rozpoznanie specyfiki danego rynku, a tym samym rzetelne rozplanowanie podejmowanych na lokalnych rynkach działań związanych m.in. z inwestycjami czy rozszerzaniem działalności niektórych firm.